

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Δημοσιονομική διόρθωση. Εικονικά παραστατικά. Παραγραφή δικαιώματος για την έκδοση πράξης ανάκτησης του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού. Δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης και επιρροή σε αυτό φορολογικού ελέγχου. Αρχή δικαιολογημένης εμπιστοσύνης κατά το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ Ι

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 7 Φεβρουαρίου 2017, με την εξής σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Ι Τμήματος, Μαρία Αθανασοπούλου και Ειρήνη Κατσικέρη, Σύμβουλοι, Χρυσούλα Μιχαλάκη και Αικατερίνη Θεοφανίδου, Πάρεδροι, οι οποίοι μετέχουν με συμβουλευτική ψήφο. Γραμματέας: Θεοδώρα Τακιτζίδου, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ευάγγελος Καραθανασόπουλος, που νόμιμα αναπληρώνει το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας που κωλύεται.

Για να δικάσει την από 18.11.2014 (Α.Β.Δ. ...) έφεση:

Του Συνεταιρισμού με την επωνυμία «...», που εδρεύει στο ... του Δήμου ... της Περιφερειακής Ενότητας ... και εκπροσωπείται νόμιμα με ΑΦΜ ..., ο οποίος παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου του Γεωργίου Κοκκονού (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 18037).

Κατά: α) Του Υπουργού ... που δεν παραστάθηκε και β) του Ελληνικού Δημοσίου που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου.

Με την έφεση αυτή ο εκκαλών επιδιώκει την ακύρωση: α) της .../16.9.2014 απόφασης του Υπουργού ... και β) κάθε άλλης συναφούς πράξης της Διοίκησης.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του εκκαλούντος, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της έφεσης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της έφεσης. Και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευάγγελο Καραθανασόπουλο, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά την από 7.2.2017 έγγραφη γνώμη του και πρότεινε την απόρριψη της έφεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου, με την παρουσία των ανωτέρω μελών και της γραμματέως του.

**Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Ειρήνης Κατσικέρη. Και
Αφού μελέτησε τη δικογραφία
Σκέφθηκε κατά το νόμο**

Ι. Για την άσκηση της υπό κρίση έφεσης έχει καταβληθεί παράβολο ποσού 679,36 ευρώ (βλ. το ... διπλότυπο είσπραξης ...). Δοθέντος δε ότι, κατά το χρόνο

άσκησης της υπό κρίση έφεσης (18.11.2014), το παράβολο ανερχόταν σε ποσοστό 1% του αμφισβητούμενου ποσού, χωρίς προσαυξήσεις (52.824,60 ευρώ), δηλαδή σε 528,25 ευρώ (βλ. άρθρο 73 παρ. 3 του κυρωθέντος, με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, Α΄52, Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο), πρέπει να επιστραφεί στον εκκαλούντα το αχρεωστήτως καταβληθέν υπερβάλλον παράβολο, ποσού 151,11 ευρώ, ανεξαρτήτως της έκβασης της δίκης (Ε.Σ. 1592/2016).

II. Με την κρινόμενη έφεση, όπως συμπληρώνεται με το νομίμως κατατεθέν από 13.2.2017 υπόμνημα, ζητείται η ακύρωση της .../16.9.2014 απόφασης του Υπουργού ..., με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος του εκκαλούντος δημοσιονομική διόρθωση, συνολικού ποσού 67.935,60 ευρώ. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε χρηματοδότηση, ύψους 52.824,60 ευρώ, που φέρεται ότι καταβλήθηκε σ' αυτόν αχρεωστήτως από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, στο πλαίσιο υλοποίησης της πράξης «...» (κωδικός ΟΠΣ .../υπόεργο ...), που είχε ενταχθεί στο Μέτρο 2.2 «Βελτίωση της υλοτόμησης, μεταποίησης και εμπορίας των δασοκομικών προϊόντων» του Άξονα Προτεραιότητας 2 «Παρεμβάσεις στο επίπεδο μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας του πρωτογενούς γεωργικού και δασικού προϊόντος» του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.) «Αγροτική Ανάπτυξη-Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου» (Α.Α.-Α.Υ.) 2000-2006 και συγχρηματοδοτείτο από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Π.Ε.)-Τμήμα Προσανατολισμού, πλέον τόκων 15.111,00 ευρώ. Η ως άνω έφεση απαραδέκτως στρέφεται και κατά του Υπουργού ..., καθόσον αυτός δεν νομιμοποιείται παθητικός στην παρούσα δίκη, διότι διάδικος είναι το Ελληνικό Δημόσιο (άρθρο 8 παρ. 1 του π.δ/τος 1225/1981, Α΄ 304), το οποίο εκπροσωπείται, σύμφωνα με τα άρθρα 11 παρ. 1 του π.δ/τος 1225/1981 και 1 παρ. 1 του κανονιστικού διατάγματος της 26ης Ιουνίου/10ης Ιουλίου 1944 «Περί κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου (Γενικά Διατάξεις)» (Α΄ 139), μόνον από τον Υπουργό Οικονομικών (Ε.Σ. Ι Τμ. Αποφ. 3366/2015, 6213/2015, 7398/2015, 3958/2014, 2219/2012). Η ίδια έφεση πρέπει να απορριφθεί κατά το μέρος που στρέφεται κατά κάθε άλλης συναφούς πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης, καθόσον αυτές δεν προσδιορίζονται ειδικώς, ως αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης (Ε.Σ. 899, 89/2012, 2420, 940/2010, 164/2016 κα). Κατά τα λοιπά, η έφεση αυτή έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα και, επομένως, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να εξεταστεί, περαιτέρω, ως προς τη βασιμότητά της.

III. Με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου της 21^{ης} Ιουνίου 1999 «περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά Ταμεία», (ΕΕ L 161 της 26.6.1999), θεσπίστηκε ένα αποκεντρωμένο σύστημα εφαρμογής και ελέγχου των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα οποία περιλαμβάνεται και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Π.Ε.)-Τμήμα Προσανατολισμού, σύμφωνα με το οποίο η ευθύνη για την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων από κοινοτικούς πόρους δράσεων, που εντάσσονται στο πλαίσιο εγκεκριμένων Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (Κ.Π.Σ.), και ο έλεγχός τους ανήκει, κατά πρώτο λόγο, στα κράτη μέλη. Συγκεκριμένα, από τα άρθρα 38 και 39 του Κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999, σε συνδυασμό με τα άρθρα 2 και 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 448/2001 της Επιτροπής της 2^{ας} Μαρτίου 2001 «για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά στη διαδικασία διενέργειας δημοσιονομικών διορθώσεων στην παρέμβαση που χορηγείται στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων» (ΕΕ L

64/13 της 6.3.2001), προκύπτει ότι τα κράτη μέλη, προκειμένου να εκπληρώσουν την ανωτέρω υποχρέωσή τους, οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η θέσπιση του αναγκαίου νομοθετικού πλαισίου, που εξασφαλίζει την επιτυχή εκτέλεση των επί μέρους ενεργειών, την πρόληψη και δίωξη των παρατυπιών, καθώς και την ανάκτηση, από τους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που έχουν την ευθύνη για την εκτέλεση των δράσεων, των μη ορθώς διατεθέντων, για την επίτευξη των συγχρηματοδοτούμενων στόχων, κονδυλίων. Η ανωτέρω αρμοδιότητα του εθνικού νομοθέτη πραγματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη με την εφαρμογή των ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α' 247) και 2860/2000 «Διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις» (Α' 251), με τους οποίους ρυθμίζονται τα ζητήματα διαχείρισης και ελέγχου των δαπανών και ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων, υπό μορφή χρηματοδοτήσεων, εθνικών ή κοινοτικών πόρων, στο πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Ε.Π.) που αποσκοπούν στην υλοποίηση των κοινοτικών στόχων. Κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων των άρθρων 104 του ν. 2362/1995 και 6 του ν. 2860/2000, εκδόθηκε η 907/052/2.7.2003 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Γεωργίας «Εθνικό σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων για την ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), του Ταμείου Συνοχής και των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών για την Προγραμματική Περίοδο 2000-2006» (Β' 878), με την οποία, μεταξύ άλλων, ρυθμίζεται η διαδικασία της ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων χρηματοδοτήσεων. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι, μετά τη διενέργεια ελέγχου από τα αρμόδια όργανα (Διαχειριστική Αρχή, Αρχή Πληρωμής, Σ.Δ.Ο.Ε., Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου, βλ. άρθρα 6, 9 και 17 του ν. 2860/2000), εφόσον διαπιστώνεται αχρεώστητη ή παράνομη καταβολή χρηματοδότησης, όπως στην περίπτωση που ο τελικός δικαιούχος της χρηματοδότησης παραβίασε το νομικό καθεστώς που διέπει τη συγκεκριμένη δράση ή τις υποχρεώσεις που ανέλαβε με την απόφαση ένταξης, συντάσσεται σχετική έκθεση ελέγχου, απόσπασμα της οποίας κοινοποιείται στον ελεγχόμενο, που καλείται να διατυπώσει εγγράφως τις τυχόν αντιρρήσεις του, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών. Στην περίπτωση δε που οι αντιρρήσεις κριθούν αβάσιμες, εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης, με την οποία ο τελικός δικαιούχος υποχρεώνεται να επιστρέψει το ποσό που κρίθηκε ότι του καταβλήθηκε αχρεώστητα ή παράνομα (βλ. άρθρο 1 της προαναφερόμενης Κ.Υ.Α.). Αρμόδιος, εξάλλου, για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης-ανάκτησης, όταν η αχρεώστητη ή παράνομη καταβολή διαπιστώνεται κατόπιν ελέγχου του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (Σ.Δ.Ο.Ε.), είναι ο Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και ήδη, από 25.6.2013 έως 26.1.2015, ο Υπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (βλ. άρθρο 2 της ίδιας ως άνω Κ.Υ.Α. όπως τροποποιήθηκε με την 701/0052/5.4.2013 όμοια, Β' 803). Εξάλλου, απαραίτητο στοιχείο του κύρους της σχετικής απόφασης είναι ο ακριβής καθορισμός της αιτίας επιβολής της δημοσιονομικής διόρθωσης, δηλαδή της αναγκαίας ιστορικής και νομικής αιτίας θεμελίωσής της, η οποία πρέπει να περιέχεται, έστω και συνοπτικά, στο σώμα της και μπορεί να συμπληρώνεται, περαιτέρω, με παραπομπή στην οικεία έκθεση ελέγχου, ώστε ο φορέας (φυσικό ή νομικό πρόσωπο), στον οποίο διατέθηκε η χρηματοδότηση και από τον οποίο αναζητείται το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό, να λάβει γνώση, με απόλυτη σαφήνεια, της

υποχρέωσης, την οποία παραβίασε και η οποία συνιστά την αιτία του καταλογισμού (Ε.Σ. Ι Τμ. Αποφ. 3364/2015, 1027/2013, 899, 914/2012). Τέλος, τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά επιστρέφονται εντόκως από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης, ο τρόπος δε υπολογισμού των επιβαλλόμενων τόκων καθορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 5 της ίδιας ως άνω Κ.Υ.Α., καθώς και -ειδικά σε ό, τι αφορά τα καθεστώτα ενισχύσεων- εκείνες του άρθρου 11 του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής της 21^{ης} Απριλίου 2004 «Σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ» (ΕΕ L 140 της 30.4.2004), όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 271/2008 της Επιτροπής της 30^{ης} Ιανουαρίου 2008 «Για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ» (ΕΕ L 82 της 25.3.2008).

IV. Περαιτέρω, με τον Κανονισμό (ΕΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 2988/1995 του Συμβουλίου της 18^{ης} Δεκεμβρίου 1995 «σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» (ΕΕ L 312 της 23.12.1995), θεσπίστηκαν γενικοί κανόνες, σχετικά με τη διενέργεια ομοιογενών ελέγχων και την επιβολή διοικητικών μέτρων και κυρώσεων για τις παρατυπίες που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου, με σκοπό τη διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Ειδικά, σε ό, τι αφορά τα ζητήματα παραγραφής, στο άρθρο 3 του Κανονισμού αυτού, καθιερώνεται ένας γενικός κανόνας παραγραφής, σύμφωνα με τον οποίο οι αρχές των κρατών μελών, ενεργώντας εξ ονόματος και για λογαριασμό του προϋπολογισμού της Ένωσης, οφείλουν να ανακτήσουν τις αχρεωστήτως καταβληθείσες χρηματοδοτήσεις (βλ. Δ.Ε.Ε. C-278/07 έως 280/07 Josef Vosding Schlacht - Kuhl und Zerlegebetrieb, απόφ. της 29.1.2009). Η προθεσμία αυτή είναι τετραετής και εκκινεί, κατά κανόνα, από τη διάπραξη της παρατυπίας, ήτοι από την ημερομηνία επέλευσης της ζημίας (λήψη παράνομου οφέλους), την οποία συνεπάγεται η πράξη ή η παράλειψη που συνιστά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης (βλ. Δ.Ε.Ε C-59/14, Firma Ernst Kollmer Fleischimport und-export, απόφ. της 6ης Οκτωβρίου 2015, σκ. 26). Η τετραετής αυτή προθεσμία παραγραφής διακόπτεται, με κάθε πράξη διερεύνησης και δίωξης της παρατυπίας, που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή και φέρεται εις γνώση του ενδιαφερομένου, οπότε η προθεσμία παραγραφής αρχίζει και πάλι να τρέχει μετά τη διακοπή της. Περαιτέρω, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της ασφάλειας του δικαίου των επιχειρήσεων και με σκοπό την παρακώλυση της επ' αόριστον παράτασης της παραγραφής των διώξεων των παρατυπιών, μέσω επαναλαμβανόμενων πράξεων που τη διακόπτουν, ο προαναφερθείς Κανονισμός θέτει, στο εδάφιο δ' της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου 3, ένα απόλυτο όριο για την παραγραφή των διώξεων των παρατυπιών, η οποία επέρχεται το αργότερο την ημέρα, κατά την οποία λήγει προθεσμία ίση με το διπλάσιο της προθεσμίας που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της ίδιας διάταξης (οκταετία), εφόσον η αρμόδια αρχή δεν έχει επιβάλει κάποιο διοικητικό μέτρο ή κύρωση, εκτός από τις περιπτώσεις που η διοικητική διαδικασία ανεστάλη σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 6 του Κανονισμού αυτού, όταν, δηλαδή, έχει ασκηθεί ποινική δίωξη (βλ. Δ.Ε.Ε. C-52/14, Pfeifer & Langen, απόφ. της 11ης Ιουνίου 2015, σκ. 63). Επομένως, σε κάθε περίπτωση, η αρμόδια αρχή υποχρεούται να λάβει τα κατάλληλα διοικητικά μέτρα που αποσκοπούν στην ανάκτηση του αχρεωστήτως χορηγηθέντος οικονομικού οφέλους, εντός της ανωτέρω

προθεσμίας (βλ. Δ.Ε.Ε. C-584/15, Glencore Céréales France, απόφ. της 2ας Μαρτίου 2017, σκ. 52-57).

V. Α. 1. Με τον Κανονισμό 1257/1999 του Συμβουλίου της 17^{ης} Μαΐου 1999 «για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών» (ΕΕ L 160 της 26.6.1999), θεσπίστηκε το γενικό πλαίσιο της κοινοτικής στήριξης, μέσω του Ε.Γ.Τ.Π.Ε.-Τμήμα Προσανατολισμού, για την αιφόρο αγροτική ανάπτυξη. Συγκεκριμένα, ο ανωτέρω Κανονισμός προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι το Ε.Γ.Τ.Π.Ε. Τμήμα Προσανατολισμού δύναται να χρηματοδοτεί μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που αποσκοπούν, πλην άλλων, στη βελτίωση και τον εξορθολογισμό της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων αυτών (άρθρο 25), ενώ, επιπλέον, ορίζει ότι, σε ό,τι αφορά τα εν λόγω μέτρα, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι ειδικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 και οι διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή του (άρθρο 36). Περαιτέρω, ο προαναφερθείς Κανονισμός προβλέπει ότι τα μέτρα στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης που πρόκειται να εφαρμοστούν σε μια περιοχή πρέπει να εντάσσονται, στο μέτρο του δυνατού, σε ενιαίο σχέδιο, η δε Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβαίνει σε εκτίμηση των προτεινόμενων σχεδίων και, βάσει των σχεδίων αυτών, εγκρίνει τα έγγραφα προγραμματισμού αγροτικής ανάπτυξης (άρθρα 41 και 44). Εξάλλου, ο Κανονισμός 1750/1999 της Επιτροπής της 23^{ης} Ιουλίου 1999 «για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ)» (ΕΕ L 214 της 13.8.1999), ορίζει, στο άρθρο 1, ότι: «Ο παρών κανονισμός θεσπίζει λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του κανονισμού, (ΕΚ) αριθ. 1257/1999», και, στο άρθρο 48, ότι: «1. (...). 2. Τα κράτη μέλη καθορίζουν σύστημα κυρώσεων που επιβάλλονται σε περίπτωση αθέτησης των ανειλημμένων υποχρεώσεων και παράβασης των σχετικών κανονιστικών διατάξεων και λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για να διασφαλίσουν την εφαρμογή του. Οι κυρώσεις αυτές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, ανάλογες με τον επιδιωκόμενο στόχο και αποτρεπτικές. 3. (...)». Στο πλαίσιο αυτό, καταρτίστηκε από το Υπουργείο Γεωργίας Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη-Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου» 2000-2006, ως πρόγραμμα επιχορηγούμενο από το Ε.Γ.Τ.Π.Ε.- Τμήμα Προσανατολισμού του Γ' Κ.Π.Σ., το οποίο εγκρίθηκε με την Ε(2001) 845/6.4.2001 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το εν λόγω Ε.Π. διαρθρώθηκε σε επτά (7) Άξονες Προτεραιότητας, μεταξύ των οποίων και ο Άξονας Προτεραιότητας 2 με τίτλο «Παρεμβάσεις στο επίπεδο μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας του πρωτογενούς γεωργικού και δασικού προϊόντος», που στόχευε στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και τη συνεχή αύξηση της αποτελεσματικότητας στη λειτουργία της αγοράς, για το τμήμα που αφορά τα αγροδιατροφικά προϊόντα και περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, το Μέτρο 2.2 «Βελτίωση της υλοτόμησης, μεταποίησης και εμπορίας των δασοκομικών προϊόντων».

2. Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου» 2000-2006, εκδόθηκε η 110850/4938/28.12.2001 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας «Καθορισμός διαδικασίας υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων μεταποίησης και εμπορίας δασοκομικών προϊόντων σε προγράμματα ενίσχυσης για την περίοδο 2000-2006 καθώς και της διαδικασίας καταβολής των ενισχύσεων στους δικαιούχους» (Β' 17/15.1.2002), η οποία, όπως

ισχύει μετά την τροποποίησή της με την 93585/1352/2005 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 417), ορίζει, στο άρθρο 1, ότι: «1. Στην παρούσα απόφαση υπάγονται όλες οι επενδύσεις που αφορούν τη βελτίωση της υλοτόμησης, μεταποίησης και εμπορίας των δασοκομικών προϊόντων (...)», στο άρθρο 3, ότι: «1. Φορείς επενδυτικών σχεδίων είναι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που τελικά επιβαρύνονται με το κόστος της πραγματοποίησης του σχεδίου και αποδεδειγμένα ασχολούνται με τη συγκομιδή και μεταποίηση δασικών προϊόντων όπως: α) δασικοί συνεταιρισμοί ή ενώσεις αυτών (...)», στο άρθρο 4, ότι: «1. Οι δαπάνες για τις οποίες δύναται να παρέχεται ενίσχυση (επιλέξιμες δαπάνες), είναι: α) Η προμήθεια εξοπλισμού όπως: υλοτομικά εργαλεία, εργαλεία αποφλοίωσης και τεμαχισμού, εργαλεία αποκομιδής και μεταφοράς δασικών προϊόντων (...). 3. Οι δαπάνες, που δεν ενισχύονται (μη επιλέξιμες), είναι: (...) ιγ) Η αγορά μεταχειρισμένων μηχανημάτων και εξοπλισμού (...)», στο άρθρο 12, ότι: «1. Αρμόδιο όργανο για την αξιολόγηση - βαθμολόγηση των αιτήσεων των επενδυτικών σχεδίων είναι η Γνωμοδοτική Επιτροπή του άρθρου 13 (...)», στο άρθρο 15, ότι: «1. (...) Μετά την σύμφωνη γνώμη ένταξης έργων στο Μέτρο (...), ο Υπουργός Γεωργίας εκδίδει απόφαση με την οριστική έγκριση των έργων αυτών (...), αναλαμβάνοντας δέσμευση για την καταβολή των ενισχύσεων (...)», στο άρθρο 25, ότι: «1. (...) 5. Για την καταβολή του κάθε τμήματος της ενίσχυσης ο φορέας υποβάλλει: α) (...) β) Για επενδύσεις που αφορούν (...) εξοπλισμούς και προμήθεια μηχανημάτων στις οικείες δασικές αρχές τα αντίστοιχα δικαιολογητικά, που προβλέπονται στην παράγραφο 6, II του παρόντος άρθρου. (...) 6. Ο ωφελούμενος υποβάλλει με αίτηση τα δικαιολογητικά πληρωμών στην αρμόδια δασική αρχή, και τα οποία αναλυτικά είναι τα εξής: I) ... II) Λοιπά έργα υποδομής, εξοπλισμοί και προμήθεια μηχανημάτων. Για την καταβολή των οικονομικών ενισχύσεων υποβάλλονται τα εξής δικαιολογητικά: Α) Παραστατικά δαπανών νομίμως εξοφλημένα (τιμολόγια κ.λπ.), έτσι όπως αυτά προβλέπονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.) (...)» και, στο άρθρο 31, ότι: «1. Το Υπουργείο Γεωργίας κατ' εφαρμογή των Κανονισμών της Ε.Ε. και της Εθνικής Νομοθεσίας, που διέπουν την εφαρμογή Προγραμμάτων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, διεξάγει τακτικούς και έκτακτους δειγματοληπτικούς επιτόπιους ελέγχους τόσο δια των αρμοδίων οργάνων παρακολούθησης των έργων του άρθρου 23, όσο και δια των αρμοδίων υπαλλήλων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπ. Γεωργίας και της Ε.Ε. προκειμένου: (...) -Να προλαμβάνει και να διώκει τις παρατυπίες -Να μεριμνά για την ανάκτηση των απολεσθέντων κεφαλαίων, λόγω κατάχρησης ή παράλειψης. 2. Κάθε ποσό, το οποίο αποτελεί αντικείμενο ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντος, επιστρέφεται 3. Στην περίπτωση που από τον έλεγχο, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, διαπιστώνονται παρατυπίες ή καταχρήσεις, τότε το Υπουργείο Γεωργίας για την ανάκτηση των ενισχύσεων προβαίνει στην έκδοση πράξης προσδιορισμού του προς επιστροφή ποσού, την οποία γνωστοποιεί στον υπόχρεο. Ο υπόχρεος με την λήψη της πράξεως αυτής οφείλει την άμεση καταβολή του ποσού (...)». Εξάλλου, στο άρθρο μόνο της προαναφερθείσας Κ.Υ.Α. 93585/1352/2005, ορίστηκε ότι: «Στο κείμενο της υπ' αριθμ. 110850/4938/28.12.2001 κοινής υπουργικής απόφασης, όπου αναφέρεται "Υπουργός Γεωργίας ή Υπουργείο Γεωργίας" αντικαθίσταται αντίστοιχα από τις φράσεις "Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων" ή "Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων"».

Β. Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι, για την εφαρμογή συγκεκριμένων Μέτρων, τα οποία εντάσσονται στους Άξονες Προτεραιότητας του Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου» 2000 - 2006,

εγκρίθηκαν, με την Κ.Υ.Α. 110850/4938/2001, καθεστώτα ενισχύσεων, μεταξύ δε των Μέτρων αυτών, περιλαμβάνεται και εκείνο που αφορά σε επενδύσεις για τη «Βελτίωση της υλοτόμησης, μεταποίησης και εμπορίας των δασοκομικών προϊόντων». Ειδικότερα, για την ένταξη στο εν λόγω Μέτρο, δημοσιεύεται σχετική προκήρυξη, με την οποία καλούνται οι ενδιαφερόμενοι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα), εντός των προθεσμιών που αναγράφονται σ' αυτήν, να υποβάλουν σχετική αίτηση, η οποία αξιολογείται από Γνωμοδοτική Επιτροπή, με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται στον οδηγό εφαρμογής και στο φάκελο υποψηφιότητας της παρέμβασης. Μετά την κατ' αρχήν έγκριση του επενδυτικού σχεδίου και την εκπλήρωση από τον τελικό αποδέκτη των προβλεπόμενων υποχρεώσεων, εκδίδεται η οριστική εγκριτική απόφαση από το αρμόδιο προς τούτο όργανο και αναλαμβάνεται η δέσμευση για την καταβολή της ενίσχυσης. Εξάλλου, για να ενισχυθούν οι επενδύσεις στο πλαίσιο του καθεστώτος αυτού, πρέπει να περιλαμβάνονται στις επιλέξιμες για ενίσχυση κατηγορίες επενδύσεων, που περιοριστικά αναφέρονται στο άρθρο 4 της ανωτέρω Κ.Υ.Α., μεταξύ των οποίων είναι η αγορά νέων μηχανημάτων ή εξοπλισμού. Περαιτέρω, ο τελικός αποδέκτης υποχρεούται να εκτελέσει την επένδυση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην εγκριθείσα αίτησή του και μέσα στα χρονικά περιθώρια που προσδιορίζονται στην οικεία απόφαση έγκρισης της ενίσχυσης, ενώ, μεταξύ άλλων, υποχρεούται να αποδέχεται τη διενέργεια ελέγχου από τα αρμόδια εθνικά και κοινοτικά όργανα, όπως αυτά ορίζονται μεταξύ άλλων στις σχετικές διατάξεις του ν. 2860/2000, καθώς και στις κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις. Τέλος, η καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης στον τελικό αποδέκτη πραγματοποιείται τμηματικά με την προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών και παραστατικών, που έχουν εκδοθεί νομίμως, τα οποία, στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο αφορά στην αγορά μηχανημάτων, είναι τα πρωτότυπα τιμολόγια αγοράς των μηχανημάτων αυτών. Σε περίπτωση δε αχρεώστητης ή παράνομης καταβολής, όπως εάν διαπιστωθεί ότι ο αποδέκτης παραβίασε τους όρους της απόφασης υπαγωγής της επένδυσής του στο ως άνω Μέτρο, ή σε περίπτωση, που κατά τη διενέργεια σχετικού ελέγχου, τα προβλεπόμενα για την πιστοποίηση ορισμένης δαπάνης παραστατικά κριθούν εικονικά, η δαπάνη αυτή θεωρείται μη επιλέξιμη και το ποσό της ενίσχυσης ανακτάται, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις (πρβλ. Ε.Σ. Ι Τμ. Αποφ. 441, 1592/2016, 3364/2015).

VI. Περαιτέρω, στο άρθρο 19 του ν. 2523/1997 «Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στη φορολογική νομοθεσία και άλλες διατάξεις» (Α' 179), ορίζεται ότι: «1. (...) 4. Εικονικό είναι το στοιχείο που εκδίδεται για συναλλαγή ανύπαρκτη στο σύνολό της ή για μέρος αυτής ή για συναλλαγή που πραγματοποιήθηκε από πρόσωπα διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο στοιχείο ή το ένα από αυτά είναι άγνωστο φορολογικώς πρόσωπο, με την έννοια ότι δεν έχει δηλώσει την έναρξη του επιτηδεύματός του ούτε έχει θεωρήσει στοιχεία στην κατά τόπο αρμόδια, σύμφωνα με την αναγραφόμενη στο στοιχείο διεύθυνση, δημόσια οικονομική υπηρεσία. Εικονικό είναι επίσης το στοιχείο που φέρεται ότι εκδόθηκε ή έχει ληφθεί από εικονική εταιρία, κοινοπραξία, κοινωνία ή άλλη οποιασδήποτε μορφής επιχείρηση ή από φυσικό πρόσωπο για το οποίο αποδεικνύεται ότι είναι παντελώς αμέτοχο με τη συγκεκριμένη συναλλαγή, οπότε στην τελευταία αυτή περίπτωση η σχετική διοικητική κύρωση επιβάλλεται, καθώς και η ποινική δίωξη ασκείται κατά του πραγματικού υπευθύνου που υποκρύπτεται. Τα φορολογικά στοιχεία στα οποία αναγράφεται αξία συναλλαγής κατώτερη της πραγματικής θεωρούνται πάντοτε για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως ανακριβή, ενώ τα φορολογικά στοιχεία στα οποία αναγράφεται αξία μεγαλύτερη της πραγματικής θεωρούνται ως εικονικά κατά

το μέρος της μεγαλύτερης αυτής αξίας». Κατά την έννοια των προαναφερθεισών διατάξεων, όταν αποδίδεται σε ορισμένο επιτηδευματία η παράβαση της λήψεως εικονικού τιμολογίου ή δελτίου αποστολής, υπό την έννοια, είτε ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί μία συναλλαγή, στην οποία το πρόσωπο αυτό αναφέρεται, είτε ότι έχει μεν πραγματοποιηθεί η συναλλαγή, όχι όμως όπως εμφανίζεται, με τον φερόμενο ως εκδότη του τιμολογίου ή του δελτίου αποστολής, η φορολογική αρχή βαρύνεται, κατ' αρχήν, ν' αποδείξει, είτε ότι ο εκδότης του τιμολογίου είναι πρόσωπο φορολογικώς ανύπαρκτο, δηλαδή πρόσωπο που δεν είχε δηλώσει την έναρξη του επιτηδευμάτος του, ούτε επομένως είχε θεωρήσει στοιχεία στην αρμόδια φορολογική αρχή - οπότε ο λήπτης βαρύνεται πλέον να αποδείξει την αλήθεια της συναλλαγής και την καλή του πίστη, κατά το χρόνο διενέργειάς της, ότι δηλαδή είχε ελέγξει τα στοιχεία του αντισυμβαλλομένου του, εκδότη των φορολογικών στοιχείων - , είτε ότι ο εκδότης του τιμολογίου, είναι πρόσωπο φορολογικώς υπαρκτό, αλλά συναλλακτικώς ανύπαρκτο, ή ότι ενόψει των επιχειρηματικών του δυνατοτήτων, όπως προκύπτουν από τη συνολική εκτίμηση της συναλλακτικής του συμπεριφοράς, της φύσης και του κύκλου εργασιών του, δεν είναι δυνατόν να ήταν σε θέση να εκπληρώσει την επίμαχη παροχή - οπότε και πάλι, ο λήπτης του φορολογικού στοιχείου, βαρύνεται ν' αποδείξει την αλήθεια της συναλλαγής, δηλαδή ότι αυτή πραγματοποιήθηκε μεταξύ αυτού και του φερόμενου ως εκδότη, έτσι όπως περιγράφεται στο οικείο φορολογικό στοιχείο (Σ.τ.Ε. 116/2013, 505/2012, 4037-9/2011 7μ., 1498/2011, 3528, 1184, 1126/2010, 2079/2009, 629/2008, 1653, 552, 547, 347/2006, 1219, 511/2005).

VII. Τέλος, κατά γενική αρχή τόσο του εθνικού όσο και του κοινοτικού δικαίου, που διέπουν την ελεγχόμενη ενίσχυση, η ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθεισών επιχορηγήσεων χωρεί νομίμως, εφόσον δεν θίγει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του φορέα από τον οποίο ζητείται (Ε.Σ. Ι Τμ. Αποφ. 816, 899/2012, 814/2011, 1929/2008). Το δικαίωμα για προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προϋποθέτει καλοπιστία του ενισχυόμενου φορέα, που συντρέχει – κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης – εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) έχουν δοθεί στον ενδιαφερόμενο φορέα συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις, προερχόμενες από αρμόδιες και αξιόπιστες πηγές, β) οι διαβεβαιώσεις μπορούν να δημιουργήσουν θεμιτή προσδοκία σε αυτόν προς τον οποίο απευθύνονται και γ) οι παρασχεθείσες βεβαιώσεις είναι σύμφωνες προς τους ισχύοντες κανόνες (Ε.Σ. Ι Τμ. Απόφ. 899/2012, πρβλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 30.6.2005, T-347/03, Branco κατά Επιτροπής, σκ. 102, απόφαση της 30.6.2009, T-444/07, Centre de promotion de l'emploi par la micro-entreprise (CPÉM) κατά Επιτροπής, σκ. 126, απόφαση της 30ης Σεπτεμβρίου 2009, T-55/07, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, σκέψη 99, απόφαση Γενικού Δικαστηρίου Ε.Ε. της 18.6.2010, T-549/2008, Λουξεμβούργο κατά Επιτροπής, σκ. 71). Σε κάθε, πάντως, περίπτωση, δεν δημιουργείται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στο λήπτη της ενίσχυσης, από μόνο το γεγονός ότι οι παρατυπίες ή η παράβαση των όρων της ενίσχυσης δεν αποκαλύφθηκαν, κατά τη διάρκεια προγενέστερου ελέγχου (βλ. απόφ. Γενικού Δικαστηρίου Ε.Ε. της 18.6.2010, T-549/2008, Λουξεμβούργο κατά Επιτροπής, σκ. 77, Ε.Σ. Ι Τμ. Απόφ. 3087/2014).

VIII. A. Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την .../22.2.2005 απόφαση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. Α.Α.-Α.Υ. 2000-2006, η πράξη «...» εντάχθηκε στο Μέτρο 2.2 του Άξονα

Προτεραιότητας 2 του Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη-Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου» 2000-2006 (κωδικός Ο.Π.Σ. ...). Στο πλαίσιο υλοποίησης της εν λόγω πράξης και κατόπιν σχετικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ο εκκαλών Συνεταιρισμός, ο οποίος δραστηριοποιείται στην παραγωγή ακατέργαστης ξυλείας, υπέβαλε επενδυτική πρόταση, με τίτλο «...» (Κωδ. Αίτησης ...), για την υπαγωγή του στο εν λόγω πρόγραμμα ενισχύσεων, εγκριθείσα με την .../12.1.2007 απόφαση του Υπουργού ..., όπως τροποποιήθηκε με την .../24.11.2008 όμοια, η οποία έγινε αποδεκτή από τον εκκαλούντα με την από 14.2.2007 «Αποδοχή όρων έγκρισης ένταξης επενδυτικού σχεδίου στο Μέτρο 2.2 του Ε.Π.Α.Α.-Α.Υ. 2000-2006». Σύμφωνα με την ως άνω απόφαση, ως ημερομηνία έναρξης της επένδυσης ορίστηκε η 12.1.2007 και ως ημερομηνία ολοκλήρωσης αυτής η 12.4.2008, ενώ ο προϋπολογισμός της επένδυσης ορίστηκε σε 150.850,00 ευρώ, η δε αναλογούσα δημόσια συνεισφορά σε 67.882,50 ευρώ. Στην ίδια, εξάλλου, απόφαση ορίστηκε, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 4, με τίτλο «Υποχρεώσεις Δικαιούχου», ότι: «(...) 6. Ο φορέας υλοποίησης θα υποβάλει, με αίτησή του (...) την πρώτη αίτηση πληρωμής (...). Τα παραστατικά θα είναι αυτά που προβλέπονται στον Κ.Β.Σ. (εξοφλημένα τιμολόγια, εντάλματα πληρωμής, εκκαθαρίσεις κ.λπ.). 7. Να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία αγορών (τιμολόγια και λοιπά παραστατικά έγγραφα) (...) 13. Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός θα είναι καινούρια (...) 14. Να μην μεταβιβάσει ή πωλήσει τα πάγια στοιχεία της επένδυσης, που ενισχύονται από το παρόν πρόγραμμα (...) για συνολικό διάστημα τουλάχιστον 5 ετών από την απόφαση ολοκλήρωσης της επένδυσης και να διατηρήσει αυτά, σε οποιαδήποτε κατάσταση κι αν ευρίσκονται, μέχρι την παρέλευση της πενταετίας (...) 15. Να μην εμπλακεί σε ενέργειες που έχουν σχέση με (...) απάτη εις βάρος του Δημοσίου (...) και, στο άρθρο 6, ότι: «Σε περίπτωση που, από έλεγχο διαπιστωθεί ότι ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ έχει δηλώσει ψευδή ή ανακριβή στοιχεία ή σε περίπτωση που ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ αθετήσει τις συμβατικές και μακροχρόνιες υποχρεώσεις, τότε θα επιβληθούν, με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά από πρόταση της Δ/σης Ανάπτυξης Δασικών Πόρων, οι προβλεπόμενες κυρώσεις (...)». Περαιτέρω, αντικείμενο της επένδυσης ήταν, μεταξύ άλλων, η προμήθεια ενός μηχανισμού μετατόπισης κάτω των 5 tnm, ενός μηχανισμού μετατόπισης άνω των 5 tnm και ενός μηχανισμού φόρτωσης με δυνατότητα ανύψωσης άνω των 8 tnm, αξίας, αντίστοιχα, 14.674,00 ευρώ, 58.694,00 ευρώ και 44.020,00 ευρώ. Για την προμήθεια δε των ανωτέρω ειδών, εκδόθηκε το .../27.6.2007 τιμολόγιο πώλησης της εταιρείας ..., συνολικής αξίας 117.388,00 ευρώ πλέον Φ.Π.Α. (σχετικό παραστατικό 16095 Δ.Α.), το οποίο φέρεται ότι εξοφλήθηκε με κατάθεση στην Τράπεζα «...», στον ... τραπεζικό λογαριασμό της ως άνω εταιρείας, ποσών 50.000,00 ευρώ, 55.000,00 ευρώ και 12.388,00 ευρώ, στις 25.1.2008, 30.1.2008 και 4.2.2008, αντίστοιχα. Ακολουθώντας, μετά τον έλεγχο των υποβληθέντων από τον εκκαλούντα δικαιολογητικών, μεταξύ των οποίων τα παραστατικά πληρωμών για την αγορά των ενισχυόμενων ειδών (τιμολόγια, αποδείξεις, κ.λπ.), συντάχθηκε το .../14.10.2008 Πρακτικό Τελικής Παραλαβής Έργων και Πιστοποίησης Δαπανών της οικείας Επιτροπής Παρακολούθησης Επενδύσεων, με το οποίο πιστοποιήθηκε η ολοκλήρωση της επένδυσης. Κατόπιν δε τούτων, ο εκκαλών υπέβαλε, με το .../24.10.2008 έγγραφό του, τα παραστατικά πληρωμών, καθώς και το προαναφερθέν Πρακτικό Τελικής Παραλαβής Έργων και Πιστοποίησης Δαπανών, προς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τελικό έλεγχο, προκειμένου να του καταβληθεί η σχετική ενίσχυση ποσού 67.882,50 ευρώ, την οποία, τελικώς, έλαβε στις 27.11.2008 (βλ. την .../27.11.2008 απόφαση του Υπουργείου ...).

2. Κατά τη διενέργεια ελέγχου που πραγματοποίησε η Επιτροπή Ελέγχου, Παρακολούθησης και Παραλαβής Έργων του Μέτρου 2.2 του Ε.Π.Α.Α.-Α.Υ. 2000-2006, διαπιστώθηκαν ελλείψεις (υπογραφές ταμία-καταθετών) σε είκοσι (20) παραστατικά καταθέσεων στην ..., εκδοθέντα σε πίστωση του λογαριασμού ... της εταιρείας ... και προσκομισθέντα από επενδυτές που συμμετείχαν στο ανωτέρω Πρόγραμμα, μεταξύ άλλων, και από τον εκκαλούντα, τα οποία αφορούσαν στην εξόφληση της ως άνω προμηθεύτριας εταιρείας. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι σε ορισμένα τιμολόγια αγοράς, πλην άλλων, και στο .../27.6.2007 προαναφερθέν τιμολόγιο, δεν υπήρχε λεπτομερής περιγραφή των ειδών, ενώ υπήρχαν χειρόγραφες επί των τιμολογίων πρόσθετες διευκρινίσεις για τους σειριακούς αριθμούς των μηχανημάτων από άλλο γραφικό χαρακτήρα. Ακολούθως, κατόπιν του .../31.10.2007 εγγράφου της ως άνω Επιτροπής, η ..., με το .../5.11.2007 έγγραφό της, γνωστοποίησε στη Διεύθυνση Δασών ... ότι τα επίμαχα είκοσι (20) καταθετήρια δεν ανταποκρίνονται σε πραγματικές συναλλαγές και συνετάχθη η .../29.11.2007 αναφορά της Επιτροπής Ελέγχου, Παρακολούθησης και Παραλαβής Έργων του Μέτρου 2.2 του Ε.Π.Α.Α.-Α.Υ. 2000-2006. Κατόπιν τούτων, με τα .../14.12.2007 και .../13.12.2007 έγγραφα της Διεύθυνσης Δασών ..., ζητήθηκε η συνδρομή της Δ.Ο.Υ. ..., η οποία, εκδοθείσης της .../2007 εντολής ελέγχου του οικείου Προϊσταμένου, διενήργησε, στις 23.1.2008, έλεγχο στα τηρούμενα από τον εκκαλούντα βιβλία και στοιχεία για τη διαχειριστική περίοδο 1.1.2007 έως 31.12.2007 και συνετάχθη η από 5.3.2008 (αριθ. πρωτ. ...) έκθεση ελέγχου Κ.Β.Σ., σύμφωνα με την οποία το .../27.6.2007 δελτίο αποστολής και το .../27.6.2007 τιμολόγιο πώλησης που εξέδωσε η εταιρεία ..., ήταν μερικώς εικονικά σε ό, τι αφορά στο μηχάνημα φόρτωσης με δυνατότητα ανύψωσης άνω των 8 tnm, αξίας 44.020,00 ευρώ. Για το λόγο αυτό, με την .../11.3.2008 απόφαση του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ..., επιβλήθηκε σε βάρος του εκκαλούντος πρόστιμο, ύψους 88.040,00 ευρώ για τη λήψη μερικώς εικονικού φορολογικού στοιχείου.

3. Στη συνέχεια, κατόπιν της .../14.1.2008 εισαγγελικής παραγγελίας, η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.) της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κεντρικής Μακεδονίας διενήργησε, στις 18.9.2008, έλεγχο (αριθ. εντολής ελέγχου ...) στα τηρούμενα από την εταιρεία ... βιβλία και στοιχεία για τις διαχειριστικές χρήσεις 2002 έως 2008, κατά τον οποίο διαπιστώθηκε, μεταξύ άλλων, ότι, στο .../27.6.2007 δελτίο αποστολής και στο .../27.6.2007 τιμολόγιο πώλησης, δεν αναγράφονταν οι πινακίδες των αυτοκινήτων, που χρησιμοποιήθηκαν για την αποστολή των πωληθέντων μηχανισμών ξυλείας (σχετ. η από 30.12.2009 έκθεση ελέγχου Κ.Β.Σ.). Περαιτέρω, κατόπιν της .../2008 εντολής ελέγχου, η ίδια ως άνω Υπηρεσία προέβη στη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης για τη διακρίβωση της τέλεσης αξιόποινων πράξεων και, συγκεκριμένα, της έκδοσης φορολογικών στοιχείων και πλαστογραφίας με χρήση κατ' εξακολούθηση, κατά την οποία διαπιστώθηκε, πλην άλλων, ότι, σε ό, τι αφορά το .../27.6.2007 τιμολόγιο πώλησης, στον υποβληθέντα από τον εκκαλούντα φάκελο, εκτός από τα καταθετήρια ποσών 50.000,00 ευρώ, 55.000,00 ευρώ και 12.388,00 ευρώ, στις 25.1.2008, 30.1.2008 και 4.2.2008, αντίστοιχα, στον τηρούμενο στην Τράπεζα «...» ... τραπεζικό λογαριασμό της εταιρείας ..., βρέθηκαν και τα από 29.5.2007 και 27.6.2007 φερόμενα ως πλαστά καταθετήρια ποσών 60.000,00 ευρώ και 57.388,00 ευρώ, αντίστοιχα, στον τηρούμενο στην ... λογαριασμό της ίδιας ως άνω εταιρείας. Επειδή, ωστόσο, από τις ληφθείσες, στο πλαίσιο της ανωτέρω προκαταρκτικής εξέτασης, καταθέσεις, μεταξύ των οποίων και η κατάθεση του Προέδρου του εκκαλούντος Συνεταιρισμού, δεν προέκυψε με σαφήνεια ποιοι ήταν οι κομιστές των ανωτέρω φερομένων ως πλαστών καταθετηρίων και ποιοι οι καταρτίσαντες αυτά (σχετ. η από 30.12.2009 πορισματική αναφορά), σε

συνδυασμό και με την επίδειξη στους αρμόδιους ελεγκτές των μηχανημάτων, στα οποία αφορούσε το .../27.6.2007 τιμολόγιο πώλησης, ο έλεγχος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συναλλαγή που αναφέρεται, πλην άλλων, στο προαναφερθέν τιμολόγιο πώλησης, είναι πραγματική.

4. Ακολούθως, μετά από σχετικές αναφορές της Επιτροπής του άρθρου 7 του ν. 3691/2008, εκδόθηκαν οι .../21.5.2009 και .../9.7.2010 εισαγγελικές παραγγελίες για τη διερεύνηση της εμπλοκής της εταιρείας ... σε ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Σύμφωνα με τις αναφορές αυτές, διαπιστώθηκαν συγκεκριμένα περιστατικά ανακύκλωσης χρημάτων από την ανωτέρω εταιρεία, με σκοπό τη φαινομενική εξόφληση των οφειλών των πελατών της. Στη συνέχεια, κατά τον έλεγχο που πραγματοποίησε το Σ.Δ.Ο.Ε. Περιφερειακής Διεύθυνσης ... στην ως άνω εταιρεία, διαπιστώθηκε ότι αυτή ήταν λήπτρια εικονικών φορολογικών στοιχείων κατά τις χρήσεις 2001-2008, αξίας 115.320.916,27 ευρώ (βλ. τις συνταχθείσες από 9.12.2010 και 28.4.2011 εκθέσεις ελέγχου Κ.Β.Σ., αρχική και συμπληρωματική, αντίστοιχα). Κατόπιν τούτων, εκδοθείσης της .../2013 εντολής ελέγχου, αρμόδιοι υπάλληλοι του Σ.Δ.Ο.Ε. Περιφερειακής Διεύθυνσης ... μετέβησαν στην επιχείρηση του εκκαλούντος, στις 20.5.2013, και κατέσχεσαν το .../27.6.2007 τιμολόγιο πώλησης και το .../27.6.2007 δελτίο αποστολής που εξέδωσε η ανωτέρω εταιρεία προς τον εκκαλούντα (σχετ. η .../2013 έκθεση κατάσχεσης). Κατά τον έλεγχο που πραγματοποιήθηκε στα κατασχεθέντα ως άνω στοιχεία (αριθ. εντολής ελέγχου ..., αριθ. υπόθεσης ...), διαπιστώθηκε ότι το ανωτέρω τιμολόγιο αφορούσε σε ανύπαρκτη συναλλαγή με την εταιρεία ..., με σκοπό τη λήψη από μέρους του εκκαλούντος της μέγιστης δυνατής επιχορήγησης για τα αναγραφόμενα στο τιμολόγιο αυτό μηχανήματα. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι τα εν λόγω μηχανήματα δεν ήταν καινούργια μηχανήματα, αλλά είτε ανακατασκευασμένα παλαιά μηχανήματα είτε δανεισμένα από τρίτους μηχανήματα, καθώς και ότι, τόσο τα καταθετήρια στον τηρούμενο στην Τράπεζα «...» ... τραπεζικό λογαριασμό της εταιρείας ..., όσο και τα καταθετήρια στον τηρούμενο στην ... λογαριασμό της ίδιας εταιρείας, ήταν πλαστά. Στη σχετικώς συνταχθείσα από 27.1.2014 έκθεση του Σ.Δ.Ο.Ε. Περιφερειακής Διεύθυνσης ..., αναφέρονται, πλην άλλων, τα ακόλουθα: «(...) οι (...) συνάδελφοι ελεγκτές συντάξαν σχετική πορισματική αναφορά (...), όμως δεν διαπίστωσαν τη διάπραξη παραβάσεων του ΚΒΣ, κυρίως εξαιτίας τεσσάρων λόγων: α) (...) δεν ήταν σε γνώση της υπηρεσίας μας η συστηματική φορο-παραβατική συμπεριφορά της ..., ήτοι η διαρκής λήψη εικονικών φορολογικών στοιχείων (σ.σ. η εν λόγω πορισματική αναφορά συντάχθηκε στις 30.12.2009, ενώ οι εκθέσεις ελέγχου σε βάρος της ... για λήψη εικονικών φορολογικών στοιχείων (...) συντάχθηκαν μεταγενέστερα) (...) γ) καθότι δεν τελούσε σε γνώση τους, ούτε είχε περιέλθει στην αντίληψή τους, η συστηματική και διαδοχική μετακίνηση μετρητών (...) από το ένα κατάστημα της ... στο επόμενο κοντινό (με τη διενέργεια ισόποσων και αντίστροφων τραπεζικών κινήσεων), προκειμένου φαινομενικά να δίδεται η επίπλαστη εντύπωση της έγκυρης εξόφλησης της ... από τους προμηθευτές της (...)». Για τις ανωτέρω διαπιστώσεις, ο εκκαλών κλήθηκε να αναπτύξει τις απόψεις του με την .../2013 κλήση προς ακρόαση, που του επιδόθηκε στις 21.10.2013, με συνημμένο το .../2013 Υπηρεσιακό Σημείωμα Ελέγχου. Στο εν λόγω σημείωμα αναφέρεται ότι, κατά τον έλεγχο που πραγματοποιήθηκε στην επιχείρηση του εκκαλούντος, διαπιστώθηκε η λήψη ενός εικονικού φορολογικού στοιχείου και, συγκεκριμένα του .../27.6.2007 τιμολογίου πώλησης, που εξέδωσε η εταιρεία ... Ωστόσο, παρόλο που, με την .../31.10.2013 αίτησή του, ο εκκαλών ζήτησε και έλαβε αντίγραφο του φακέλου της υπόθεσης, δεν υπέβαλε εγγράφως ή προφορικώς τις απόψεις του εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Για το λόγο αυτό, με την .../31.3.2014 απόφαση του Προϊσταμένου της

Δ.Ο.Υ. ..., επιβλήθηκε σε βάρος του πρόστιμο, ύψους 146.736,00 ευρώ, για τη λήψη εικονικού φορολογικού στοιχείου, το οποίο, κατόπιν του .../25.5.2014 Πρακτικού Διοικητικής Επίλυσης ή μη Προστίμου Κ.Β.Σ., μειώθηκε στο ποσό των 11.005,20 ευρώ, ενώ με το .../6.6.2014 Πρακτικό Δικαστικού Συμβιβασμού το επιβληθέν, με την .../2008 απόφαση, πρόστιμο Κ.Β.Σ., ύψους 88.040,00 ευρώ, μειώθηκε στο ποσό των 6.603,00 ευρώ. Κατόπιν τούτων, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος του εκκαλούντος δημοσιονομική διόρθωση συνολικού ποσού ευρώ 67.935,60 ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των τόκων που υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής.

Β. 1. Ήδη, με την κρινόμενη έφεση, ο εκκαλών στρέφεται κατά της τελευταίας αυτής απόφασης και ζητεί την ακύρωσή της, προβάλλοντας ότι το δικαίωμα του Δημοσίου για την αναζήτηση του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού έχει υποπέσει σε παραγραφή. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι, από τη διάπραξη της παρατυπίας, που συμπίπτει, όπως ισχυρίζεται, χρονικά με την έκδοση του επίδικου τιμολογίου, στις 29.6.2007, μέχρι την έκδοση και κοινοποίηση σ' αυτόν της προσβαλλόμενης απόφασης, στις 16.9.2014 και 22.9.2014, αντιστοίχως, παρήλθε η τετραετής προθεσμία παραγραφής του άρθρου 3 του Κανονισμού 2988/1995. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Τούτο δε, διότι η τετραετής προθεσμία παραγραφής ξεκίνησε στις 27.11.2008, ήτοι κατά το χρόνο επέλευσης της σχετικής ζημίας, που συντελέστηκε κατά την ημερομηνία καταβολής της επιχορήγησης στον εκκαλούντα. Ακολούθως, η εν λόγω προθεσμία παραγραφής διεκόπη -οπότε άρχισε και πάλι να τρέχει ισόχρονη προθεσμία- με την έκδοση πράξεων που αποσκοπούσαν στη διερεύνηση της παρατυπίας και οι οποίες περιήλθαν σε γνώση του εκκαλούντος, συγκεκριμένα δε, με τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης το έτος 2009, που απέληξε στη σύνταξη της από 30.12.2009 πορισματικής αναφοράς της ΥΠ.Ε.Ε. της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κεντρικής Μακεδονίας, ακολούθως, με την πραγματοποίηση ελέγχου στην επιχείρηση του εκκαλούντος, στις 20.5.2013, οπότε συνετάχθη η .../2013 έκθεση κατάσχεσης και, τέλος, με τη σύνταξη της από 27.1.2014 έκθεσης του Σ.Δ.Ο.Ε. Περιφερειακής Διεύθυνσης Εξάλλου, σε κάθε περίπτωση, από τη διάπραξη της παρατυπίας, στις 27.11.2008, μέχρι την κοινοποίηση στον εκκαλούντα της προσβαλλόμενης πράξης, στις 22.9.2014, δεν παρήλθε η προβλεπόμενη στο εδάφιο δ' της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου 3 του Κανονισμού 2988/1995 οκταετία και, επομένως, το σχετικό δικαίωμα του Δημοσίου να εκδώσει πράξη ανάκτησης του αχρεωστήτως χορηγηθέντος οικονομικού οφέλους δεν έχει παραγραφεί.

2. Περαιτέρω, ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε αναρμοδίως από τον Υπουργό ..., ενώ έπρεπε να εκδοθεί από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά από πρόταση της Διεύθυνσης Ανάπτυξης Δασικών Πόρων, σύμφωνα με το άρθρο 6 της 100090/3285(2005)/12.1.2007 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το άρθρο 31 της Κ.Υ.Α. 110850/4938/2002. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον, στη διάταξη του άρθρου 2 της Κ.Υ.Α. 907/052/2.7.2003, όπως τροποποιήθηκε με την 701/0052/5.4.2013 όμοια, ορίζεται ότι, ειδικά, όταν η αχρεώστητη ή παράνομη καταβολή διαπιστώνεται από έλεγχο του Σ.Δ.Ο.Ε., αρμόδιος για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης είναι ο Υπουργός ...(και ήδη, κατά τον κρίσιμο χρόνο, ο Υπουργός ...).

3. Επιπλέον, ο εκκαλών προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά παράβαση της αρχής της προηγούμενης ακρόασης. Ο λόγος αυτός είναι ομοίως απορριπτέος, ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, από τα στοιχεία του φακέλου και, ειδικότερα, από τις .../11.3.2008 και .../31.3.2014 αποφάσεις επιβολής προστίμου

του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ..., το .../25.5.2014 Πρακτικό Διοικητικής Επίλυσης Προστίμου Κ.Β.Σ. και το .../6.6.2014 Πρακτικό Δικαστικού Συμβιβασμού, προκύπτει γνώση εκ μέρους του εκκαλούντος της αποδιδόμενης σ' αυτόν παράβασης, σε χρόνο προγενέστερο της έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης. Ανεξαρτήτως τούτων, το πόρισμα της από 27.1.2014 έκθεσης ελέγχου του Σ.Δ.Ο.Ε. (λήψη του .../27.6.2007 εικονικού τιμολογίου πώλησης), συμπίπτει με την αποδιδόμενη στον εκκαλούντα παράβαση, που αναγράφεται στο 2270/2013 Υπηρεσιακό Σημείωμα Ελέγχου, το οποίο επιδόθηκε σ' αυτόν μαζί με την .../2013 κλήση του προς ακρόαση και, επομένως, του δόθηκε η δυνατότητα να εκφράσει τις απόψεις του επί της ανωτέρω παράβασης, που απετέλεσε και την αιτία του επίδικου καταλογισμού (βλ. Ε.Σ. Ι Τμ. Απόφ. 2119/2017). Εξάλλου, ο εκκαλών, όπως αναφέρεται στο προμνησθέν από 27.1.2014 πόρισμα, διά του φερομένου ως νομίμου εκπροσώπου του ..., ζήτησε (αρ. πρωτ. Αίτησης .../31.10.2013) και έλαβε αντίγραφο του φακέλου της υπόθεσης, δεν υπέβαλε, ωστόσο, εγγράφως ή προφορικά τις απόψεις του εντός της ταχθείσας προς τούτο προθεσμίας.

4. Εξάλλου, ο προβαλλόμενος λόγος περί παραβίασης της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, για το λόγο ότι, κατά τον αρχικό έλεγχο του Σ.Δ.Ο.Ε., το έτος 2008, η επίδικη συναλλαγή κρίθηκε πραγματική, είναι, ομοίως, απορριπτέος ως αβάσιμος, καθόσον, όπως εκτέθηκε, δεν δημιουργείται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στο λήπτη της ενίσχυσης από το γεγονός ότι οι παρατυπίες ή η παράβαση των όρων της ενίσχυσης δεν αποκαλύφθηκαν, κατά τη διάρκεια προγενέστερου ελέγχου.

5. Περαιτέρω, ο εκκαλών προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη πράξη στερείται επαρκούς αιτιολογίας, διότι δεν αναφέρει για ποιο λόγο ο έλεγχος του Σ.Δ.Ο.Ε. έκρινε εικονικό το επίδικο τιμολόγιο, ούτε παραπέμπει ρητά στην οικεία έκθεση ελέγχου. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, καθότι η προσβαλλόμενη πράξη διαλαμβάνει συγκεκριμένα όλα τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά που στοιχειοθετούν την ιστορική και νομική αιτία της επίδικης δημοσιονομικής διόρθωσης, η αιτιολογία δε αυτή νομίμως συμπληρώνεται από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου και, ιδίως, από την από 27.1.2014 έκθεση ελέγχου του Σ.Δ.Ο.Ε. Περιφερειακής Διεύθυνσης ..., στην οποία η προσβαλλόμενη πράξη παραπέμπει και από την οποία προκύπτουν, κατά τρόπο σαφή και χωρίς να καταλείπονται αμφιβολίες, τόσο οι σχετικώς παραβιασθείσες διατάξεις όσο και η αιτία του καταλογισμού.

6. Τέλος, απορριπτέος τυγχάνει και ο ισχυρισμός του εκκαλούντος ότι, κατά παράβαση της αρχής της νομιμότητας, η υποχρέωση έντοκης επιστροφής του επιστρεπτέου ποσού δεν οριζόταν στην 100090/3285(2005)/12.1.2007 απόφαση υπαγωγής ούτε προκύπτει από άλλες διατάξεις και, επομένως, δεν έπρεπε το ανωτέρω ποσό να προσδιοριστεί προσαυξημένο με το ποσό των τόκων. Τούτο δε, διότι, τόσο η υποχρέωση έντοκης επιστροφής του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, όσο και ο τρόπος υπολογισμού των καταβλητέων τόκων, προκύπτουν ευθέως από τις διατάξεις του άρθρου 5 της Κ.Υ.Α. 907/052/2.7.2003 και του άρθρου 11 του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής της 21^{ης} Απριλίου 2004, ο οποίος, μάλιστα, μνημονεύεται και στο προοίμιο της προσβαλλόμενης απόφασης.

ΙΧ. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η κρινόμενη έφεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως αβάσιμη, να διαταχθεί η κατάπτωση του κατά νόμο οφειλόμενου από το κατατεθέν, για την άσκηση αυτής, παραβόλου (βλ. άρθρο 73 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο και Ε.Σ. Ι Τμ. Απόφ. 1592/2016), το δε υπερβάλλον αυτού, ύψους 151,11 ευρώ, να αποδοθεί στον εκκαλούντα ως αχρεωστήτως καταβληθέν.

Δια τούτα

Απορρίπτει την έφεση.

Διατάσσει την κατάπτωση υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου του κατά νόμο οφειλόμενου από το κατατεθέν, για την άσκησή της, παραβόλου και την απόδοση στον εκκαλούντα του υπερβάλλοντος αυτού ποσού 151,11 ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 30 Μαΐου 2017.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΤΣΙΚΕΡΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΑΚΙΤΖΙΔΟΥ

2018. Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στις 15 Μαΐου

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ